

In Magistri hujus Palatii locum successisse videntur *Comites stabuli*, vulgo *Conestablii*. Comites vulgo dicebantur omnes, qui amplissimos quosque honores in Regia obtinebant, & Remp. pro parte administrabant. Erat autem Comes stabuli fere is qui apud Romanos Magister Equitum dicebatur, id est qui equitatu preerat, cui custodes equorum suberant, qui vulgo *Scarieri* appellantur. *Mareschallus* Germanis vocatur, hodie eandem obtinet dignitatem quam olim Præfectori Prætorio, seu ut diximus Magistri Palatii, & sub eo hodie sunt quatuor Mareschalci, id est, Magistri Equitum, ad quos introducuntur lites rei militaris.

Post hæc erecti sunt tempore Hugonis Capeti (licet non satis inter scriptores de hac origine conveniat) quos *Pares Francia* vocant. Ille enim remoto legitimo hærede cum Regnum occupasset, Proceres aliquot novo aliquo honore ac beneficio sibi devinciendos putavit, nam ejusmodi aliquid ab eo factum esse omnes consentiunt.

Horum Parium constituendorum causa duplex fuisse videtur. Primum ut Regni inaugurationi, atque ut tum loquebantur, investituræ præsent, hoc est, ut Regem Imperii sui insignibus, atque infulis solemniter in Principum atque Optimatum conventu exornarent. Deinde ut si quis è Potentium & Principum Franciæ numero fraudis capitalis reus fieret, judicium illud exercerent; nam cum antiquitus judicia illa in publico gentis Consilio exercerentur, ut dictum est, atque is mos majorum paulatim Capevingiorum instituto ad juridiciale Parlamentum tranduci coepisset, neque Principes Regni facile illi Parlamento suas fortunas committendas putarent, Regibus illis ad suas rationes commodissimum fore visum est, præter illius Parlamenti curiam, suum hunc Parium consensum instituere, quæ Parium Curia vocitata est, quorum tamen ordo ac numerus aliquandiu varius fuit; neque enim duodecim viri semper fuerunt, ut nonnulli existimant, sed interdum plures, interdum pauciores erant, prout Regi, a quo in summi honoris ac beneficii loco Magistratus ille deferabatur, commodum videbatur; idque variis exemplis probari posset, sicut & Parium dignitas sæpe variis Principibus attributa est, & ad illorum judicia nonnulli insuper alii & Franciæ Proceribus, & Satrapis, Episcopis, adhiberi soliti sunt. Porro in illorum numero etiam Reges ac Principes exteri fuerunt.

Porro etsi hac Parium institutione, & quod Hugo ille Capetus ad conciliandos sibi retinendosque (ut diximus) Procerum animos, dignitates quæ temporariæ erant, puta Regni Ducatus, & Comitatus, perpetuas fecit, haud parum publici (de quo diximus) Concilii authoritatem, licet cū ejusdē Concilii consensu, astute imminuerit, cætera tamen cuncta adhuc ab eodem pro more pendebant Concilio, adeo ut etiam Budæus, & Carolus Molinæus tradant rei nummariæ jus, hoc est potestatis nummorum vel augendæ, vel minuendæ semper penes populum Francorum fuisse. Memorabile est illud bellum quod propter publicum bonum Proceres Regni assiduis plebis querimoniis & expostulationibus incitati adversus Lodovicum undecimum Regem decreverant. Quin nec illud omittendum, sub eodem Lodovico Concilium publicum apud Tu-